

02.11.2017, 00:05

Kuidas saada Performa fookusriigiks? Tuleb suurelt mõelda! (3)

Keiu Virro
keiu.virro@epl.ee

Performa kunstnikud Flo Kasearu, Anu Vahtra ja Kris Lemsalu

Foto: Kristina Õllek

Eile algas New Yorgis nüüdiskunstifestival Performa, mille fookusriik on sel aastal Eesti.

Kui eile oli Performa gala ja kunstnike pidu, siis suurem avalik avamine toimub täna Performa keskuses Broadwayl. Biennaal on vägagi nähtav ka linnapildis. Näiteks Barbara Krugeri projekti „The Drop” ajal paisati kolmapäeval müüki piiratud tiraažiga metroopiletid. Festivali kolme nädala jooksul näeb üle linna 32 kunstniku töid.

Esimene Eesti üritus toimub 3. novembril New Yorgi Eesti Majas. Selleks on Flo Kasearu „Ainult liikmetele (Members Only)”, mille tarbeks võtab kunstnik üle kõik Eesti Maja viis korrust. Kõik kuus Kasearu selle päeva etendust on praeguseks välja müüdnud, huvilised on ootelistis, et pileteid saada. Põhiprogrammis, mille valiku on teinud Performa kunstnikud, osalevad veel Anu Vahtra ja Kris Lemsalu. Satelliitprogrammi kunstnikud on Maria Metsalu ja Merike Estna.

Kuidas sai aga Eestist Performa fookusriik? „Lühike vastus on, et tuleb julgeda suurelt mõelda,” ütleb Eesti kaasaegse kunsti arenduskeskuse direktor Karin Laansoo ja lisab, et tegelikult on projektile pikalt vundamenti laotud. „Arenduskeskus tegutseb siin, sest maailma kontekstis võimendub New Yorgis nähtaval olek mitmekordselt,” sõnab ta. Ent otseseks tõukeks võib tegelikult pidada hoopis tema meili Performa asutajale ja direktorile RoseLee Goldbergile. „Ma olen ise New Yorgis elanud kümme aastat, Performa on siin väga nähtav ja oluline. See on New Yorgi ainus *performance*’i-biennaal. Kui nad alustasid fookusriikidepõhise formaadiga, siis mõtlesin kohe, kus on Eesti.” Edasine on praeguseks ajalugu.

Performa on siin väga nähtav ja oluline. See on New Yorgi ainus *performance*’i-biennaal.

Kolme kunstniku projektid viivad publiku eri kohtadesse. Flo Kasearu projekt toimub New Yorgi Eesti Majas, Kris Lemsalu koostööprojekt Kyp Malone’iga leiab aset Harlemi kirikus, Anu Vahtra korraldab kolm jalutuskäiku Soho tänavatel. See viimane on paljudele newyorklastele ühtlasi

võimalus meenutada südamelähedast perioodi, mil

New York polnud veel kuigi jõukas linn, üürigi oli pigem 100 dollarit, mitte 3000, ent kunstnikud said teha, mida iganes tahtsid.

Linn, mis ei anna alla

„Kui nüüd ausalt rääkida, siis keegi ei kahtle tegelikult Eesti kunstnike kvaliteedis või võimes osaleda sellisel tasemel projektides. Küsimus on tugistruktuuris, kes on organisatsioon, kes seda Eesti poolelt koordineerib ja rahastab,“ selgitab Laansoo. Kunstnikel ei ole võimalik sedavõrd suure organisatsiooniga otse koostööd teha, abiks peab olema mõni n-ö muskel, kelleks praegusel juhul on Eesti Kaasaegse Kunsti Arenduskeskus. „Küsimus oligi selles, kas tuleme tugistruktuurina toime ja kas Eesti kaasaegne kunst kannab fookusriigi jaoks nõutava mahu välja. Mul on hea meel öelda, et vastus mõlemale küsimusele oli jah,“ rõõmustab Laansoo.

Suuremat osa Performa 32 kunstniku projekte saab näha Manhattani ja Brooklynis. Teisipäeval toimunud Manhattani terrorirünnaku taustal tekib küsimus, kui palju on see mõjutanud üldist meeleolu ja ohutunnet. Laansoo ütleb, et need sündmused on kohutavalt kurvad, ent kui on üks linn, mis alla ei anna, on see New York. „Teisipäeval oli Halloween, see on püha, kus kõik kohalikud muutuvad mõnes mõttes väikesteks lasteks ja naudivad seda südamest. Neilt on väga raske seda püha ära võtta. Nii ei saanudki ka õhtul linnas liikudes aru, et midagi traagilist on juhtunud,“ kirjeldab ta. „Nägin üht eestlast, kes sõidab seda rada iga päev. Ta oli tulnud vahetult enne õnnetuskohta jalgrattalt maha, et pilti teha. Ilmselt seepärast jäi ta ellu. Kui ta viis minutit hiljem kohale jõudis, oli kõik juba toimunud. Ma usun, et üldine suhtumine on selline, et me ei muuda oma elustiili – mitte keegi, kõige vähem terroristid, ei saa meile kohta kätte näidata. New York on selles mõttes kange. Me leiname ohvreid, ent alla ei anna.“

Performa

2004. aastal kunstiajaloolase ja kuraatori RoseLee Goldbergi asutatud Performa on New Yorgi esimene ainult *performance*’ile keskendunud biennaal ning suurim mittekommertslik nüüdisaegse kunsti üritus USA-s. Viimase kümnendi jooksul on Performa esitlenud ligi 600 *performance*’it, töötanud üle 700 kunstnikuga ning näidanud oma produktsioone ligi 20 riigis üle maailma. Performa alustas riikidepõhise Pavilion Without Walls programmiga 2013. aastal ning seni on osalenud Norra, Poola ja Austraalia. Kolme nädala jooksul oodatakse eri üritustele ligi 25 000 inimest ja biennaali veebi külastab sama aja jooksul 5 miljonit inimest.

See leht on trükitud EESTI PÄEVALEHE internetivärvast
Aadress <http://epl.delfi.ee/archive/article.php?id=80032240>